

MUDDATDAN OLDIN TUG‘ILGAN CHAQALOQLARDA NEONATAL SEPSIS RIVOJLANISHINING ASOSIY XAVF OMILLARI

Bahronova Dilshoda Tohirovna

Samarqand davlat tibbiyot universiteti
1-Pediatriciya va neonatologiya kafedrası
1-kurs magistratura rezidenti

KIRISH

Muddatdan oldin tug‘ilgan chaqaloqlar — neonatal davrda eng yuqori xavf guruhini tashkil etadi. Ularning immun tizimi yetilmagan, teri va shilliq qavatlari himoya funksiyasini to‘liq bajara olmaydi. Shu bois, muddatdan oldin tug‘ilgan chaqaloqlarda neonatal sepsis rivojlanish ehtimoli to‘liq muddatda tug‘ilgan chaqaloqlarga qaraganda ancha yuqori. Neonatal sepsis esa o‘lim va uzoq muddatli asoratlar bilan kechadigan murakkab klinik holat sifatida pediatriyada dolzarbligini saqlab qolmoqda.

MAVZUNING DOLZARBLIGI

Muddatdan oldin tug‘ilgan chaqaloqlarda sepsis tez-tez uchraydigan patologiya bo‘lib, tez tashxis va profilaktika choralarini talab qiladi. Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, muddatdan oldin tug‘ilgan chaqaloqlik bilan bog‘liq xavf omillari neonatal sepsis rivojlanishining asosiy determinantlaridan biridir. Shu sababli bu chaqaloqlarda sepsis xavfini aniqlash va oldini olish strategiyalarini ishlab chiqish neonatal o‘lim ko‘rsatkichlarini kamaytirishda muhimdir.

TADQIQOT MAQSADI

Muddatdan oldin tug‘ilgan chaqaloqlarda neonatal sepsis rivojlanishiga olib keluvchi xavf omillarini aniqlash va ularning klinik ahamiyatini baholash.

ASOSIY QISM

1. Muddatdan oldin tug‘ilgan chaqaloqlik bilan bog‘liq fiziologik xatarliklar

Muddatdan oldin tug‘ilgan chaqaloqlarda immun tizimning yetilmaganligi, fagotsitozning pastligi, antitelo ishlab chiqarishning sustligi infeksiyaga yuqori moyillik hosil qiladi. Teri va shilliq qavatlarning himoya funksiyasi to‘liq

shakllanmagan bo‘lib, mikroorganizmlarning organizmga kirishini osonlashtiradi. Shu bilan birga, muddatdan oldin tug‘ilganlik ko‘pincha kam tana vazni bilan birga keladi, bu esa metabolik barqarorlikni susaytiradi.

2. Perinatal omillar

Tug‘ruqdan oldin suvning uzoq ketishi

Xorioamnionit va urogenital infeksiyalar

Tug‘ruq jarayonida stress va asfiksiya

Ushbu omillar muddatdan oldin tug‘ilgan chaqaloqlarda sepsis rivojlanish xavfini sezilarli darajada oshiradi. Shuningdek, onadagi surunkali kasalliklar (masalan, diabet, gipertenziya) ham neonatologik riskni oshiradi.

3. Tibbiy muhit va invaziv aralashuvlar

Muddatdan oldin tug‘ilgan chaqaloqlar ko‘pincha intensiv terapiya bo‘limida parvarish qilinadi. Ular markaziy venoz kateterlar, sun‘iy o‘pka ventilyatsiyasi, uzoq muddatli parenteral ovqatlantirish bilan ta‘minlanadi. Ushbu invaziv muolajalar nozokomial infeksiyalar xavfini oshiradi va sepsis rivojlanishiga turtki beradi.

4. Erta va kech sepsis xavfi

Muddatdan oldin tug‘ilgan chaqaloqlarda erta neonatal sepsis ko‘pincha ona bilan bog‘liq infeksiyon omillar natijasida kelib chiqsa, kech neonatal sepsis ko‘proq shifoxona muhiti va tibbiy aralashuvlar bilan bog‘liq bo‘ladi. Bu farq profilaktika strategiyasini tanlashda muhim ahamiyatga ega.

XULOSA

Muddatdan oldin tug‘ilgan chaqaloqlarda neonatal sepsis ko‘p omilli va murakkab patologiya bo‘lib, uning rivojlanishida fiziologik, perinatal va tibbiy muhit bilan bog‘liq xavf omillari muhim rol o‘ynaydi. Xavf omillarini erta aniqlash va profilaktika choralarini joriy etish neonatal o‘lim va asoratlarni sezilarli darajada kamaytiradi.